

quis ad parochialis ecclesiae regimen assumatur, nisi prius, per concursum, coram Episcopo et tribus saltem examinătoribus, idoneus probetur ac dignus qui id muneris suscipiat. Quod apud nos, etiam si veri nominis parochos haberemus, servari vix posset. Ut tamen mentem Ecclesiae hae praecipientis, quantum licet, sequamur; neminem parochiali Ecclesiae praeponendum censemus, quin examen coram Episcopo et duobus presbyteris ab Episcopo designandis antea subierit. Neque ullus ad hoc examen admittatur, qui in dioecesi, ubi parochia sita est, sacris missionibus per quinquennium saltem operam non dederit. Quod si sacerdos ad parochialis ecclesiae curam assumatur, qui nondum in dioecesi quinque annos in sacris missionibus insumserit, tanquam parociae administrator tantum habeatur; neque, nisi expleto quinquennio, factoque ut supra examine, parochi nomen et jura obtineat: quod quidem Regulares, qui quinque annos in his Provinciis vixerint, non attingat.

CAPUT V.

DE VERBI DEI PRÆDICATORIBUS.

127. Quum Fides, quae totam Christiani hominis vitam moderatur ac regit, oriatur "ex auditu, auditus autem per verbum Christi;"¹ verbum hoc perpetuo in Ecclesia proponatur ac praedicetur necesse est. "Quomodo" enim, ait idem Apostolus, "audient sine praedicante?"² Verbum Christi, seu Evangelium praedicare, Episcoporum praecipue munus est; qui, si legitime impediti fuerint, idoneos viros eligere debent, per quos id muneris exequantur. "Archipresbyteri quoque, plebani, et quicumque parochiales, vel alias curam

¹ Rom. x., 17.

² Ibid., x., 14.

animarum habentes, ecclesias quocumque modo obtinent, per se, vel alios idoneos, si legitime impediti fuerint, diebus saltem dominicis et festis solemnibus, plebes sibi commissas, pro sua et earum capacitate, pascant salutaribus verbis, docendo ea, quae scire omnibus necessarium est ad salutem, annuncian-
doque eis, cum brevitate et facilitate sermonis, vitia quae eos declinare, et virtutes quas sectari oporteat, ut poenam aeternam evadere, et coelestem gloriam consequi valeant."¹

128. Atque Episcopi diligenter populum monere debent, "teneri unumquemque parochiae suae interesse, ubi commode id fieri potest, ad audiendum verbum Dei. Nullus autem saecularis, sive regularis, etiam in ecclesiis suorum ordinum, contradicente Episcopo, praedicare praesumat. Iidem etiam saltem dominicis et aliis festivis diebus pueros in singulis parochiis fidei rudimenta et obedientiam erga Deum et parentes diligenter ab iis, ad quos spectabit, doceri curabunt; et, si opus sit, etiam per censuras ecclesiasticas compellent, non obstantibus privilegiis et consuetudinibus."² Praeterea ii, qui curam animarum habent, caeterique, qui ad praedicandi munus assumuntur, debent non solum dominicis et festis diebus, verum etiam "tempore jejuniorum Quadragesimae et Adventus Domini quotidie, vel saltem tribus in hebdomada diebus, si ita oportere duxerit Episcopus, Sacras Scripturas, divinamque legem annuntiare; et alias quotiescumque id oportune fieri posse Episcopus judicaverit."³

129. De assidua Dei verbi praedicatione, haec sacerdotem monet Concilium Prov. Baltimorese V.:

Sit pariter assiduus in praedicatione verbi divini, juxta modum quem Concilium Tridentinum praescribit, (Sess. v., Cap. 2, de Ref.) * * * docendo non vana vel intricata, sed quae scire omnibus necessarium est ad salutem; non quae admirationem erga loquentem provocent, sed quae ipsorum audien-

¹ Conc. Trid., Sess. v., de Reform., Cap. 2.

³ Ibid., Loc. cit.

² Ibid., Sess. xxiv., de Ref., Cap. 4.

tium ædificationem, et pietatis incrementum promoveant: v. g. motiva et frequentem praxim actuum fidei, spei, charitatis, et contritionis; dispositiones requisitas ad sacramenta utiliter recipienda; vitia quæ declinare, et virtutes quas sectari oporteat; det lac spirituale infantibus, adultis autem pietate solidum cibum; in sermone, sicut in opere, fiat omnia omnibus, ut animos rite dirigat in via salutis.¹

130. Itaque summa cura et diligentia sanctissimis hisce legibus obtemperet unusquisque, qui prædicationis munere insignitur, populoque statis diebus exponat Ecclesiæ docentis ac regentis auctoritatem et potestatem; SS^{ma}. Trinitatis et Incarnationis mysteria; Sacramentorum naturam, vim et numerum; cæteraque, quibus Christianæ fidei summa continetur. Neque omittat ea Catholicæ doctrinæ capita fusius pertractare, quæ hæretici et increduli, hujus præsertim regionis ac temporis, vel præfracte negant vel in dubium revocant, vel, pro ineptissimo hujus sæculi ingenio, jocos et irrisione potius quam argumentis adgrediuntur.

131. Hæc igitur omnia clare et lucide explicet; non tamen quasi cum adversariis ageret, quemadmodum fit in scholis, aut apud polemicos, ut ajunt, theologos; non disputantis more, sed docentis. Liceat quidem iis, qui sectis Christiano nomine falso gloriantibus præsumunt, sua opinionum commenta, dubiis et conjecturis involuta, timide et cum quadam hæsitantia proponere. Veterum enim Scribarum et Pharisæorum locum quodammodo obtinent, in quorum verbis, ut ex Evangelio discimus,² nullum pondus inerat, nulla auctoritas. Concionator autem Catholicus, quum sibi probe conscius ipse sit, veritatis se divinitus acceptæ custodem esse et præconem, doceat, Christi exemplo, “quasi potestatem habens;”³ neque tam patroni quam judicis causam definientis partes agat. Quod si adversariorum objecta et cavillationes undique corradat, nimiusque sit in iis exponendis ac refellendis, timeri

¹ Balt., 68.² Matt. vii., 29; Luc. iv., 32.³ Ibid.

aliquando potest, ne sacrosanctam illam causam, quam tuendam assumpsit, labefactare potius quam confirmare videatur; suaque imprudentia efficiat, ut pro Evangelii luce tenebræ ac dubia imperitorum animis offundantur. Poterit quidem præcipua hæreticorum argumenta et objecta breviter ac solide retundere, quin tamen eos nominet, aut ex professo id agere videatur. Quod si fecerit, remissoque, leni, et urbano, non severo et acerbo dicendi genere usus fuerit, duplex inde commodum orietur. Hæretici enim, qui sæpius concionibus interesse solent, nostra dogmata libentius audient, et paulatim vel inviti discent, quam consentaneum rationi sit illud mentis obsequium, et quasi quædam intelligentiæ humanæ captivitas, quam laudat Apostolus, quamque a suis Ecclesia Catholica postulat.¹ Deinde fideles ipsi, Catholicis doctrinis bene instituti, erunt “parati semper ad satisfactionem omni poscenti;”² id est, ad æquam et validam rationem de ea, quæ in ipsis est, fide ac spe reddendam.

132. Quod vero omnium temporum ac locorum est, quodque præcipue ad Concionatoris munus spectat, omnia et singula Christiani hominis officia ipse, tanquam Dei legatus et præco, sedulo exponat atque auditorum animis inculcet. Latissime quidem hæc patent; respiciunt enim hominem ipsum, cæterosque humanæ naturæ consortes; Deum denique, legis, qua hæc præcipiuntur, auctorem. Hæc singillatim et accurate enarranda atque evolvenda sunt singulis dominicis aliisque statis diebus per annum aut biennium, donec omnia scitu necessaria pertractata fuerint.

133. Qua in re sacerdotes maximopere adhortamur, ut Catechismi Romani, tanquam ducis optimi, vestigiis insistant. Neque nostris laudum præconiis indiget celeberrimum hoc opus, Concilii Tridentini, omnium maximi et gravissimi, auctoritate editum, et tot Romanorum Pontificum suffragiis

¹ Cf. Rom. xii., 1; II. Cor. x., 5.² I. Pet. iii., 15.

ac laudibus commendatissimum. Quorum unum aut alterum ut commemoremus, Clemens XIII. id vocat "Catholicæ fidei et Christianæ disciplinæ normam * * * Pastoribus propositam;" Episcoposque cohortatur, ut jubeant eum "ab omnibus, qui animarum curam gerunt, in informandis Catholica veritate populis adhiberi, quo tum eruditionis unitas, tum charitas, animarumque servetur concordia."¹ Pius VI. "librum aureum" vocat, "in quo Christiana dogmata luculenter explicantur et aptissime enucleantur."² Eundem summo-pere commendat SS. Dn^{us} Noster Pius PP. IX. jubetque parochos admoneri, ut illum "in suis sive ad pueros, sive ad reliquam plebem instructionibus ob oculos habere non omitant."³ Præstantissimum igitur hunc librum Concionator præ manibus habeat, sæpiusque legendo ac meditando terat, et ex eo tum optima et tutissima vitæ Christianæ instituendæ documenta, tum rerum tradendarum seriem hauriat. Quæ ratione capita fidei Catholicæ ac morum integra et ordinata auditoribus suis explicabit. Nil tamen vetat, quin ordinem hunc abrumpere aliquando liceat, ad Deiparæ ac cœlitum laudes et exempla proponenda, ad Christi patientis et morientis historiam enarrandam, aut ad alia dicenda, quæ festi dies, aut Evangelii loca. quæ in sacris peragendis recitantur, aut alia temporis et rerum adjuncta suaserint.

134. Præcipuas quasdam Concionatoris dotes attingit D. Paulus, dum Timotheum hortatur, ut verbum prædicet, instet opportune et importune, arguat, obsecret, increpet in omni patientia et doctrina.⁴ Quibus verbis Concionator monetur, ut assidue magnoque animi ardore in virtutibus commendandis vitiisque reprehendendis versetur; deinde ut, non uno dicendi genere contentus, tum objurgatione ac minis, tum

¹ Constit. In Dominico agro, 14 Jun., 1761, § 6.

² In Lit Apost. In Catholicæ, ad Patriarch. Archiepp. Epp. aliosque Orient., 22. Dec., 1787.

³ Encycl. Nostis, 8. Dec., 1849.

⁴ II. Tim. iv., 2.

consilio, adhortatione, prece et obsecratione utatur, et nihil, quo pravi homines ad meliorem frugem revocari possint, intentatum relinquat. Idque faciat "opportune, importune, in patientia:" boni agricultoris exemplo, qui tam udo quam sudo tempore spargit semina, neque messem anxie et statim, sed patienter et suo tempore fruendam expectat. Eodem plane modo divini verbi semina ipse jaciat, tam inter bonos volentesque, quam inter eos, qui mentem aversam aut alio distractam habere videntur. Neque doleat aut spe excidat, si non mox omnia secunda eveniant. Fieri enim potest, opitulante Dei gratia, ut pretiosum illud semen, solo quamvis durissimo mandato, rore cœlesti madescat, radices agat, et tandem aliquando in lætissimam uberrimamque segetem erumpat.

135. Dolendum quidem est, non semper e divini verbi prædicatione fructum illum et commoda derivari, quæ sibi proposuit Concionator. Quod verbo divino ipsi vitio vertere nefas esset. Est enim "sermo Dei vivus et efficax et penetrabilior omni gladio ancipiti."¹ Neque id semper inscientiæ auditorum aut pravitati et oscitantæ tribuendum. Conferenda plerumque est in ipsum Concionatorem culpa, qui suo muneri imparem se gerit. Quemadmodum enim gladius quamvis optimus, quo miles ineptus utatur, parum valet ad hostem feriendum ac pellendum; sic verbum Dei, quantumvis per se efficax, inepti Concionatoris ore prolatum, vires amittit parumque aut nihil confert ad durissima impiorum hominum corda emollienda, convincenda ac corrigenda.

136. Studeat igitur quam diligentissime Concionator ea omnia vitia declinare, quæ verbi prædicationem, quominus optatos habeat effectus, impedire possunt. Atque imprimis, nunquam prodeat ad concionem imparatus, nisi gravissima urgeat necessitas. Quotus enim quisque est, qui de tantis

¹ Hebr. iv., 12.

rebus digne disserat, quin antea animo ac cogitatione dicenda volvat atque perpendat? Neque legendo tantum et meditando, sed etiam præcipue, quod olim monuit Augustinus,¹ orando parare se debet, ut fructus officii sui dignos ferat. Sacros oratores, quorum plurimos recentior ætas tulit, si quis consulat, non improbamus; hortamur autem maxime, ut venerandos Ecclesiæ Patres, Ambrosium, Chrysostomum, Augustinum, Leonem, Gregorium, Bernardum, aliosque, et præcipue Sacram Scripturam diurna et nocturna manu verset; quo propius enim ad fontem acceditur, eo magis illimes ac puriores aquæ hauriuntur.

137. Jubent præterea Tridentini Patres, ut Concionatoris sermo sit *facilis*, id est, auditorum captui accommodatus. Ea igitur tradat, quæ sunt facilia intellectu; non quibus ipse ingenii et acuminis laudem et famam assequatur. Quod si, ut in misteriis accidit, res ad docendum proposita sit per se ipsa difficilis quæque humanæ mentis aciem effugiat, primo puram putam ejusdem definitionem, conciliorum aut symbolorum vocibus conceptam, exhibeat; eamque verbis suis, quam maxime fieri potest, claris et apertis amplius explicet. Deinde, per petitas ex rebus creatis et in quotidiano usu positis similitudines, rem, quatenus licet, uberius illustrare satagat. Sic enim per faciliora, quæque ante oculos versantur, difficillima quæque et divina non perfecte quidem, quod fieri nunquam potest, at ex aliqua parte tamen mens humana assequitur. Neque Concionator hoc dicendi genus, quasi humile et abjectum, aspernetur ac negligat. Maximam enim habet utilitatem, fuitque omnibus sæculis maximo cuique et doctissimo Ecclesiæ scriptori in more positum. Neque alio modo Christus ipse, omnis sapientiæ fons et origo, discipulos suos instituebat, ut sacrorum librorum monumenta testantur.

138. Quod si Concionator, Pauli monitorum oblitus,² velit

¹ De Doctr. Christ. iv., Cap. 15.

² Rom. xii., 2, 3.

“huic sæculo conformari,” et “plus sapere quam oportet sapere,” si abstrusiora quæque, et supra captum auditorum posita conquirat, eaque ingenio suo indulgens subtiliori oratione persequatur, eveniet iterum infaustum illud, quod olim conquestus est Jeremias: “Parvuli petierunt panem, et non erat qui frangeret eis.”¹ Meminerit verbi divini minister, se omnibus tam insipientibus quam sapientibus esse debitorem.² Non igitur “in sublimitate sermonis, neque in persuasibilibus humanæ sapientiæ verbis, sed in ostensione spiritus et virtutis,”³ munere suo fungatur. Non fucato sermone inanique verborum pompa, non ambitiosæ facundiæ lenocinio auribus illecebram paret; sed panem vitæ salutarem esurientibus frangat ac porrigat, ut decet Dei ministrum et fidelem mysteriorum Ejus dispensatorem.⁴ Curet vero, ne unum vitium effugiendo in alterum incurrat, et sermo ejus ex facili in humilem, rudem et incompositum delabatur. Neque, ut plebecula libentius atque attentius audiat, vocibus e platea et trivio haustis utatur, aut jocis et facetiis indulgeat. Cui enim ne domi quidem et inter suos scurram aut mimum agere licet, id eum in templo, ipsam prope aram, et sacro munere fungentem facere, maximæ impietatis est.

139. Quumque hominum animi efficacius per exempla, quam per præcepta moveantur, documentis suis et hortatibus exempla ex Sacris Libris et Sanctorum historiis aptissime intermisceat. His enim tum mirum in modum delectantur, tum docentur ingenia, præsertim rudiora; quæque simul traduntur morum principia in animis firmiter inhærescunt. In referendis autem miraculis et prodigiis summa prudentia utatur. Recentiora ac domestica, si qua circumferuntur, ne commemoret, nisi Episcopi judicio⁵ recognita ac probata

¹ Lament., iv. 4.

⁴ I. Cor. iv., 1, 2.

² Rom. i., 14.

⁵ Conc. Trid., Sess. xxv.; Decr. de Invoc., SS., etc.

³ I. Cor. ii., 1-4.

fuerint; antiquiora vero, modo in sanctorum Patrum aut certissimorum auctorum libris legantur, laudabiliter atque utilissime afferre poterit. Cætera contemnat, quæ nulla auctoritate nituntur et a doctissimis quibusque Catholicis viris inter dubia aut ficta reponuntur. Quod etiam de quamplurimis ineptis ac sublestæ fidei narratiunculis dicendum est, quas rude et inficetum vulgus mirari et in deliciis habere solet. Sapientioribus quidem risum, hæreticis vero offensionem pariunt aniles hujusmodi fabulæ, quas vitari oportere jure monet Apostolus,¹ utpote quæ nihil ad piorum hominum ædificationem, Deique gloriam augendam conferant. Quænam enim esse potest lucis cum tenebris, veritatis Evangelicæ cum fabellis, pietatis cum dolo ac fraude commercium? Aut quæ Christo cum mendaciorum patre et auctore conjunctio?²

140. In vitiis insectandis, gravi quidem et, quoties expedit, acri sermone utatur. Neminem tamen adstantium, quæ intolerabilis audacia foret, nominatim reprehendat, aut insidiosa verborum circuitione ita notet designetque, ut ab omnibus nosci facile possit. Quod si inter Concionatorem et aliquos ex commisso sibi grege lites, simultates, jurgia forte extiterint, ipse tamen, rectene an perperam læsus fuerit, ad privatam injuriam ulciscendam sacro loco et tempore abuti nequaquam audeat. Longe melior et felicior votis respondebit eventus, si de odiis ac simultatibus fugiendis, de malæ linguæ petulantia coercenda, de caritate in omnibus servanda; demum, si opportunum coram Deo judicaverit, (quod rarissime tamen expedit) de honore ac reverentia Ecclesiasticis viris exhibenda, graviter ac modeste disserat.

141. Non suum, non "verbum hominis, sed, sicut est vere, verbum Dei,"³ annuntiare debet Concionator. Idcirco non dubia neque incerta, non sua placita auditoribus proponat,

¹ I. Tim. i., 4; iv., 7. Tit. i., 14.

² Cf. II. Cor. vi., 14, 15; Joan. viii., 44.

³ I. Thess. ii., 13.

sed certa et vera, quæ ex sacris libris, eorumque fidissimis interpretibus, Conciliis nempe, Patribus, ac Pontificibus depromuntur. In moribus docendis quam tutissimos duces sequatur, et peccatorum naturam et gravitatem non ingenio suo, sed Sacris Literis, Christi et Sanctorum exemplo, et probatissimorum Theologorum auctoritate metiatur. Hinc caveat, ne nimia indulgentia vitiis habenas laxet, prava quædam tolerando, ne ditiorum aut insigniorum in cœtu animos offendant. Contra caveat, ne austera sua ipsius indole, et rigidiorum scriptorum auctoritate motus, tanquam lethalia peccata facile quædam damnet, quæ piorum et gravissimorum antistitum et theologorum judicio aut nulla reprehensione digna, aut toleranda, aut tantum venialia censentur. Unde mala maxima et plurima existunt. Licita enim aut minus prava per falsam, ut vocant, conscientiam, crimina fiunt gravissima quæ in mortem animæ cedunt. Quum de fide Catholica agit, depositum custodiat, devitetque profanas vocum novitates,¹ quibus res ipsæ paullatim facile corrumpuntur. Ut vetus auctor monet, "nove dicat, non tamen nova."² Quibus verbis significatur, Ecclesiæ doctrinam, modo pura, sincera, et integra tradatur, semper novis fulciri argumentis, novisque eloquentiæ luminibus ornari posse. Scilicet, hæc sunt quodammodo aureæ fimbriæ, hæc vestis variata, qua circumdatam et circumamictam Superni Regis filiam, id est Ecclesiam cœlo delapsam, mortalibus ostendere decet, ut gloria et pulchritudo ejus, quæ "ab intus est," in omnium oculis magis magisque splendeat, omnesque in sui desiderium et amorem trahat, et rapiat vel invito.³

142. Tridentini Patres, quum gregem "salutaribus verbis" pasci jubent, ea tantum proferri volunt, quæ homines ad æternam salutem consequendam hortentur et juvent. Nihil

¹ I. Tim. vi., 20.

² Vincent. Lerinen. Commonit., Cap. 22.

³ Psalm. xlv., 11, 15.